

צו לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים (נוסח חדש) תשל"ז – 1976

ענינו של ד"ר שלום ליטמן (להלן הנקבל) הונח על שולחני פעם שניה בשל אותה פרשיה.

הפעם הראשונה בה טפלתי בו היתה כשהוא הועמד לדין בעקבות קובלנה שהוגשה נגדו על ידי המשנה למנכ"ל משרד הבריאות. הנקבל הודה באותו דיון בעבירת המשמעת של התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה לפי סעיף 41 (1) לפקודת הרופאים (נוסח חדש) תשל"ז – 1976. (להלן הפקודה) ונמצא אשם בעבירת משמעת זו.

במהלך הדיון בוועדה בשאלת הענישה המשמעתית, הודיע בא-כוחו דאז של הנקבל (עו"ד קנת) שהנקבל מבקש לבטל רשיונו, ובעקבות כך גם לבטל את ההליך המשמעתי, וכך אמנם נעשה. בשלב מאוחר יותר טען הנקבל כי הודעת עו"ד מן על בקשת הנקבל לבטל את רשיונו, ניתנה שלא על דעתו. הוא ביקש שרשיונו יוחזר לו, ובקשתו נענתה.

ההליך הראשון נסתיים בצו לפי סעיף 41 לפקודה שהוצא על ידי. בצו זה נאמר ש"יש לראות את ההליך כהליך שהוקפא ושלא יימשך אלא אם ביום מן הימים יוענק לנקבל רשיון מחדש או לחילופין יבוטל ביטול הרשיון".

משעה שביטול הרשיון בוטל, וכנובע מהחלטתי הנ"ל, נתכנסה הועדה להשלים את מלאכתה ע"י גיבוש המלצה לשר הבריאות בשאלת הענישה המשמעתית.

הועדה אמנם גיבשה המלצה וזו הועלתה על הכתב בדו"ח (מיום 14.4.2010) לפי סעיף 44 (ה) לפקודה. הדו"ח מנתח יפה את הנושא שעמד לדיון בפני הועדה ובסופו נאמר ש"מן העובדות עולה כי אין מדובר במעידה ספונטנית חד-פעמית, אלא ברצף מתמשך של ההזדרדרות אישית, מוסרית, ומקצועית מצד הנקבל". הזדרדרות זו מתבטאת, לפי האמור בדו"ח, בהתעלמות מאחד הכללים הבסיסיים המחייבים את הפסיכיאטרים. כלל זה אומר ש"קשר מיני בין רופא ובין מטופל שהיה בטיפולו אינו אתי בכל עת אם הרופא מנצל לרעה במהלכו אמון, מידע רגיש או השפעה שנרכשו במהלך הקשר המקצועי שהיה לו עם אותו מטופל".

כל הנסיבות האופפות את פרשת היחסים בין הנקבל למטופלת שמדובר בה פורטו בהחלטתי הראשונה. אין צורך איפוא שאחזור עליהן כאן, ויש לראות באותה החלטה חלק מהצו הנוכחי.

הנקבל איננו רופא זוטרי שיש וכללים מחייבים אינם ידועים לו ו/או טרם הופנמו בקרבו. מדבריו לוועדה של ב"כ הנוכחי של הנקבל (עו"ד קייזמן) עולה שהמדובר הוא ב"רופא משנת 1964, היה פסיכיאטר מהטובים שיש בארץ, מילא שורה של תפקידים: גם תפקידים צבוריים במשרד הבריאות, שימש פסיכיאטר הראשי של משרד הבריאות ונחשב לאחד מאנשי המקצוע הוותיקים והטובים במדינת ישראל בתחום הפסיכיאטריה, שמו הולך בפניו".

הנקבל עצמו העיד על עצמו שהוא פעל "הרבה שנים בהדסה, אח"כ במשרד הבריאות, בתחנה לבריאות הנפש, ועשיתי פרויקטים למען הצבור, פרויקט של 25 שנה בנושא של אימוץ, פרויקטים שקשורים למצבים רגישים בתוך החברה ...".

מדובר איפוא בנקבל שהוא אחד מראשי הפירמידה המקצועית. על רקע כל אלו קשה ליחס את מעשיו לאי שליטה נקודתית ורגעית. ה"תרוץ" שנתן בא-כוחו ולפיו הנקבל התאהב במטופלת איננו מיטיב עמו, אלא מרע אתו. טפול פסיכיאטרי כרוך פעמים רבות בקיום תדיר למדי של פגישות טיפוליות בהן נוצרת קירבה בין הרופא למטופל. מצבים כאלו יכולים לגרום את הרופא למשיכה מינית, אהבה, אהדה, וכל כיוצא באלו. היגררות למצבים כאלו מזיקה למטופלים, וכדי למנוע תוצאות מזיקות כאלו נוצרו כללים המשדרים מסרים מהסוג של: אל תלכו שבי אחרי מאויים פנימיים מסוג זה שיכול שיתעוררו בקרבכם. לא היה צורך בכללים כאלו אלמלא היתה רובצת בפתח סכנת ההיגררות האמורה. כללים אלו נועדו איפוא ליצור בלמים דווקא למצבים של התאהבות, פיתויים מיניים, וכיוצא באלו. אין לראות איפוא הצדקה בטעון של "התאהבות".

הדברים קשים יותר למקרא המצב החמור בו היתה נתונה המטופלת במקרה זה. היא היתה אלמנת צה"ל בשנות החמישים שלא השתחררה מהמכה הנפשית ונזקקה לכן לטיפולים קשים וממושכים למדי.

מנגד נקל לשער את השבר בו נתון הנקבל. כל עמל חייו המקצועיים קורס לגד עניו, מצבו הכלכלי קשה, הוא מצוי בערוב חיוו המקצועיים (הוא כבן 70 היום), ומצבו הבריאותי איננו תקין.

בתחילה הוסיף הנקבל חטא על חטא והתכחש למעשיו, ואולם בהמשך חזר בו מהכחשתו, והביע בכל לשון ובכל דרך צער וחרטה על מעשיו. בכלל זה הוא הכה לא אחת על חטא, וביקש סליחות תדירות וחוזרות ונשנות מהמטופלת.

באיזון הכללי של כלל הנסיבות, נראה לי שהמלצת הועדה לבטל כליל את רשיון הנקבל היא מחמירה מדי וספק אם יש בה צורך בנסיבות הנוכחיות. נראה לי ששלילת רשיון לפרק זמן של חמש שנים תהיה מידתית יותר, זאת גם בשל גילו של הנקבל. בגיל כזה התלית רשיון לחמש שנים איננה רחוקה בפועל משלילה לצמיתות, זאת נוכח מרחב התעסוקה המצומצם שיהיה לנקבל לאחר תום פרק זמן זה, בגילו המתקדם.

אני מקרה איסור על התגלות רשיון חקבל לתמש ש ים זו תחילתם ב- 15.7.2010.

26.5.1-

ניתן חיים

נשיא (בדימוס) של ביהמ"ש המחוזי בירושלים
ו. זילבר